

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

16 iunie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte - Petru Ursache,

Judecătorii - Constantin Alerguș, Vladimir Timofti, Ghenadie Nicolaev,
Nadejda Toma,

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de succesorul părții vătămate Calugari Lucia și avocatul Beruceașvili Andrei în numele inculpatului Purici Valentin, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2015, în cauza penală în privința lui

Purici Valentin Efim,

născut la 10 ianuarie 1991, originar din r-nul Soroca, domiciliat în mun. Chișinău, bd. Dacia 7/2, ap. 32.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. de la 15 aprilie 2014 - pînă la 15 octombrie 2014 (instanța de fond);*
- 2. de la 11 noiembrie 2014 - pînă la 17 februarie 2015 (instanța de apel);*
- 3. de la 23 aprilie 2015 - pînă la 16 iunie 2015 (instanța de recurs ordinar).*

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 15 octombrie 2014, pronunțată în baza probelor administrate la faza de urmărire penală, Purici Valentin a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal la 2 ani închisoare, cu privare de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 ani.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut că, Purici Valentin la 14 noiembrie 2013, aproximativ la ora 17²⁵, aflîndu-se în mun.

Chișinău, conducând automobilul de model Volkswagen Tiguan, cu n/î SR ST 888", pe str. Calea Moșilor, din direcția str. Ismail în direcția str. Petricani, în timpul deplasării, în regiunea casei nr. 11, nu a manifestat prudență sporită la trafic, n-a ținut permanent seama de împrejurări, n-a apreciat corect situația reală pe drum, în care se afla autoturismul în momentul respectiv, n-a ținut cont de totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile rutiere de care trebuie să țină cont fiecare conducător la determinarea vitezei, benzii de circulație și a modalităților de conducere a vehiculului, prin ce a încălcat cerințele art. 10 alin.(1) lit.b) al Regulamentului Circulației Rutiere, care prevede că, *„persoana care conduce un autovehicol trebuie: să posede cunoștințe și să execute cerințele prezentului Regulament, precum și să posede dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum, totodată încălcând și prevederile art. 45 al Regulamentului, care stipulează că: “Conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră. În cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului.* Concomitent, nu a ținut cont de semnificația marcajelor orizontale și anume pct. 1.3 din anexa nr. 4 a Regulamentului circulației rutiere care prevede că: *„Linia îngustă continuă dublă separă fluxurile de transport în sensuri opuse, pe drumurile cu patru și mai multe benzi pentru circulație”* astfel, ca urmare a ignorării prevederilor legale în cauză a tamponat pietonul Coțiuba Roman, care staționa pe linia dublă continuă.

În rezultatul accidentului rutier, pietonul a fost internat în secția reanimare a DMU cu diagnoza „fractura boltei craniene, hematom subdural, TCCI", iar la data de 09.12.2013, în urma traumelor primite a decedat.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare în termenul și modul prevăzut de art. 400-405 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apel de către acuzatorul de stat, care a contestat sentința sub aspectul blîndeții pedepsei, invocînd că pedeapsa aplicată inculpatului nu va atinge scopurile propuse de art. 61 alin. (2) Cod penal, iar la stabilirea acesteia instanța de fond greșit a aplicat prevederile art. 90 Cod penal, motivînd că inculpatul s-a căit sincer, neavînd antecedente penale, fiind student, caracterizîndu-se pozitiv,

recunoașterea probelor administrate la urmărirea penală și achitarea integrală a cheltuielilor de înmormântare. Consideră că instanța nu a luat în considerație faptul că, inculpatul fiind la volanul automobilului, în urma ignorării RCR a comis o infracțiune gravă în urma căreia a decedat o persoană. S-a constatat că fluxul de transport, l-a motivat pe victimă de a se opri la linia dublă de separare a carosabilului.

Astfel, procurorul a solicitat casarea sentinței cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Purici Valentin să fie condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2015, a fost admis apelul declarat de procuror, casată sentința în partea stabilirii pedepsei și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care.

Lui Purici Valentin condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit.b) Cod penal i-a fost stabilită pedeapsa de 2 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani. În rest, sentința a fost menținută.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a conchis, că instanța de fond greșit a stabilit inculpatului pedeapsa închisorii prin prisma art. 90 Cod penal.

Astfel, instanța a reținut că la stabilirea pedepsei, instanța de fond nu a ținut cont de cerințele legislației în vigoare, aplicându-i, astfel, inculpatului o pedeapsă blîndă în raport cu circumstanțele cauzei stabilite. A menționat că, pedeapsă penală are drept scop restabilirea echității sociale, reeducarea inculpaților, precum și prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni atît din partea condamnatului, cît și a altor persoane, or, inculpatul a admis o încălcare gravă a prevederilor Regulamentului Circulației Rutiere, prin ce a pus în pericol nu doar viața sa, dar și viața și sănătatea altei persoane, acțiune din care a survenit decesul unei persoane.

Prin urmare, instanța a conchis că, scopul educativ și preventiv al pedepsei aplicate în privința lui Purici Valentin, poate fi atins numai prin, aplicarea pedepsei privative de libertate pe un termen de 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel au declarat recurs ordinar succesorul părți vătămate Calugari Lucia și avocatul Beruceașvili Andrei în numele inculpatului, care au solicitat:

- succesorul părții vătămate, care invocând prevederile art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței fără modificări. Nu este de acord cu decizia instanței de apel deoarece, pedeapsa aplicată de această instanță lui Purici V. este prea aspră și nu corespunde persoanei și circumstanțelor cauzei. După expunerea motivelor apelului declarat de procuror, dînsa a susținut apelul declarat fără a intra în esența cerințelor invocate, menționînd că neavînd studii juridice și nu înțeleșese solicitările procurorului, considerînd că acuzatorul solicită mărirea termenului de pedeapsă, fără anularea condamnării condiționate. Din acest motiv a susținut apelul procurorului, totodată invocînd că nu are careva pretenții față de inculpat. La fel a menționat, că Purici V., împreună cu toată familia, din prima zi a incidentului s-a interesat de soarta victimei, contribuind material la procurarea medicamentelor necesare cît victima a fost internată timp de o lună în reanimare, iar după decesul lui a acoperit o parte din cheltuieli pentru înmormîntare, precum și în prezent pe măsura posibilităților materiale participă la întreținerea copilului minor al victimei. Astfel, privarea reală de liberate a acestuia nu este rațională și rezonabilă, în acest caz va suferi copilul minor al victimei, deoarece inculpatul fiind în închisoare nu mai avea posibilitatea să acorde ajutorul necesar.

- avocatul în numele inculpatului, care invocînd temeiul de drept prevăzut la art. 427 alin.(1) pct. 10) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei contestate cu menținerea sentinței.

În argumentarea recursului a invocat că la aplicarea pedepsei instanța de apel nu a ținut cont de toate circumstanțele cauzei, eronat a interpretat și aplicat prevederile art. 61 și 75 Cod penal și incorect a stabilit pedeapsă reală – închisoare, or, argumentele invocate de către apelant au avut un caracter declarativ și nu au fost însoțite de un suport probator care ar contura concluzia că în privința lui Purici V. nu pot fi aplicate prevederile art. 90 Cod penal.

Totodată, concluzia instanței de apel contravine în mod direct și regulei nr. 6 din Recomandarea nr. R (92) 16 a Comitetului de miniștri către statele membre referitoare la regulile europene asupra sancțiunilor aplicate în

comunitate, potrivit căreia, *“natura și durata sancțiunilor și măsurilor aplicate în comunitate trebuie de asemenea să fie proporțională cu gravitatea infracțiunii pentru care un delincvent a fost condamnat sau o persoană este inculpată, cât și cu situația personală a acesteia ținând cont de circumstanțele comiterii infracțiunii”*.

Prin urmare, luând în considerație gravitatea și caracterul complex – decesul unei persoane, al rezultatului prejudiciabil al faptei infracționale, de duritatea impactului cauzat prin infracțiune familiei victimei, care nu are careva pretenții față de inculpat, de lipsa circumstanțelor agravante, instanța de apel incorect a considerat că în privința lui Purici V. nu este echitabilă pedeapsa cu aplicarea art. 90 Cod penal.

Întrădevăr aplicarea prevederilor art. 90 CP este un drept al instanței de judecată și nu o obligație, însă în situația când instanța a dispus casarea sentinței în partea aplicării art. 90 CP, urma să prezinte o argumentare convingătoare a soluției pronunțate, cu referire concretă asupra probelor pe care se întemeiază soluția.

Consideră, că inculpatul a devenit victima dublelor standarte, or de către același complet de judecători la data de 03.03.2015 a fost pronunțată o decizie pe cauza penală nr. 1a-2207/2014 în privința lui Voinovan Gh. învinuit în baza art. 264 alin.(4) CP, prin care a fost respins apelul procurorului și părții vătămate și menținută condamnarea cu suspendarea executării pedepsei. Circumstanțele ambelor cauze penale sunt aproape identice, în afară de faptul că Voinovan Gh. a comis infracțiunea în stare de ebrietate și nu a recuperat paguba materială.

Cele nominalizate constituie o aplicarea neuniformă a prevederilor legale ce ține de individualizarea pedepsei și încălcarea directă a dreptului inculpatului Purici V. la un proces echitabil garantat de art. 6 CEDO.

7. Procurorul, în conformitate cu prevederile art. 431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat de avocatul Beruceașvili A. în numele inculpatului, solicitând inadmisibilitatea recursului, deoarece temeiurile invocate nu se încadrează în cele prevăzute la art. 427 Cod de procedură penală. Pedeapsa stabilită inculpatului a fost aplicată corespunzător în dependență de circumstanțele atenuante și agravante prevăzute la art. 76-77 Cod penal.

8. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal consideră că acestea urmează a fi admise

din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept de a-l admite, cu casarea hotărârilor atacate, să rejudece cauza și să pronunțe o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația condamnatului.

În recursurile ordinare declarate de succesorul părții vătămate și avocatul Beruceașvici A. în numele inculpatului se invocă temeiurile prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârea instanței de apel conține o eroare de drept atunci când *instanța a admis o eroare gravă de fapt și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Instanța de recurs reține că, autorii recursurilor sunt de acord cu starea de fapt stabilită de instanța de apel, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor lui Purici V. însă solicită aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

Conform art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

Verificând legalitatea hotărârilor atacate pe baza materialelor cauzei, instanța de recurs consideră că vinovăția inculpatului Purici V. în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit.b) Cod penal este pe deplin stabilită, iar calificarea acțiunilor acestuia în baza normei penale menționate este corectă și corespunde circumstanțelor de fapt ale cauzei.

În același rînd, Colegiul penal menționează că la stabilirea pedepsei instanța de apel nu a reținut în deplină măsură prevederile art. 75 Cod penal, care stipulează că persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în partea specială a prezentului Cod și în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a prezentului Cod.

Astfel, Colegiul reține că persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă, menționăm, **echitabilă**, în limitele sancțiunii legii în baza căruia persoana se declară vinovată. În același rînd, după caz, instanța este în drept să aplice și prevederile Părții generale a Codului penal, în special, a prevederilor art. 90 Cod penal, în cazul în care nu sunt impedimente.

În sensul art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de

constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor, avînd drept scop restabilirea echității sociale, corectarea acestuia, precum și prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni, atît din partea condamnaților, cît și din partea altor persoane.

Totodată, executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

În cazul săvîrșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singură în măsură să înfăptuiască nemijlocit opera de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis acea infracțiune, avînd deplina libertate de acțiune în vederea realizării acestei operațiuni.

Stabilirea duratei ori a cuantumului pedepsei de către instanța de judecată, într-un caz concret, se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvîrșite și cu pericolozitatea infractorului, care se evaluează după următoarele criterii:

- împrejurările și modul de comitere a infracțiunii, precum și mijloacele folosite;
- starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită;
- natura și gravitatea rezultatului produs sau a altor consecințe ale infracțiunii;
- motivul săvîrșirii infracțiunii și scopul urmărit;
- natura și frecvența infracțiunilor care constituie antecedentele penale ale infractorului;
- conduita după săvîrșirea faptei și în cursul procesului penal;
- nivelul de educație, vîrsta, starea de sănătate, situația familială și socială etc.

Criteriile generale de individualizare a pedepsei pot fi definite ca fiind acele reguli, principii, prevăzute în Codul penal, de care instanța de judecată trebuie să țină seamă la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei în cadrul operațiunii de individualizare a acesteia.

Colegiul penal conchide, că instanța de apel la individualizarea pedepsei inculpatului Purici Valentin a ținut cont în măsura deplină de principiile generale de individualizare a pedepsei, însă neargumentat a decis neaplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

Prin hotărîrile judecătorești în privința inculpatului Purici V. au fost

reținute doar circumstanțe atenuante, și anume: recunoașterea vinovăției, căința sinceră, anterior nefiind judecat, recunoașterea probelor administrate în faza de urmărire penală, precum și faptul că a acordat primul ajutor părții vătămate imediat după incident, achitînd integral cheltuielile referitoare la spitalizarea pătimitului, participînd și contribuind financiar parțial la cheltuielile de înmormîntare.

Cu toate că, în speță sunt prezente un cumul de circumstanțe atenuante, lipsa celor agravante, instanța de apel aplicîndu-i lui Purici V. o pedeapsă sub formă de 2 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani, a decis neaplicarea art. 90 Cod penal, menționînd că nu există temeii pentru aplicarea normei date, or, instanța de apel și-a motivat soluția cu fraze de ordin general ce nu corespund cu circumstanțele reale ale cauzei.

Discordanța între cele reținute de instanța de apel și conținutul real al circumstanțelor cauzei, ignorarea unor aspecte evidente, au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature și insuficient de motivate în privința aplicării pedepsei inculpatului.

Însă, Colegiul penal constată că această concluzie și o asemenea motivare a soluției instanței de apel nu corespunde criteriilor de stabilire a pedepsei, deoarece suspendarea condiționată a executării pedepsei conform art. 90 alin. (4) Cod penal, poate avea loc și în cazul săvîrșirii unei infracțiuni grave (art. 264 alin.(3) lit. b) Cod penal), iar în speță nu este nici un impediment pentru aplicarea acestei norme de drept.

Raționamentul de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal are la origine persoana și comportamentul acesteia pînă la săvîrșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului la fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei, față de cele comise, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperirii ei, cum ar fi: conduita bună a infractorului, străduința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau a repara paguba cauzată, comportarea sinceră în cursul procesului.

Din materialele cauzei se mai constată că, succesorul părții vătămate nu are careva pretenții față de inculpat, fapt confirmat în recursul declarat de către Calugari L.

Ținînd cont de aceste împrejurări, avînd în vedere atît principiul

prevăzut în art. 4 Cod penal – umanismul legii penale, cât și prevederile art. 61 alin.(2) Cod penal, Colegiul penal ajunge la concluzia că nu este rațional ca Purici Valentin să execute pedeapsa stabilită și va aplica prevederile art. 90 Cod penal, cu dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei pe un termen de probă, deoarece careva interdicții la aplicarea art. 90 Cod penal nu sunt, din care motive consideră oportună aplicarea în privința inculpatului a prevederilor art. 90 Cod penal.

Din aceste considerente, recursurile declarate vor fi admise, cu casarea parțială a deciziei instanței de apel, în partea ce ține de executarea pedepsei, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre.

9. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursurile ordinare declarate de succesorul părții vătămate Calugari Lucia și avocatul Beruceașvili Andrei în numele inculpatului Purici Valentin, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2015, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, după cum urmează.

Purici Valentin se consideră condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal la 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, se dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii pe un termen de probă de 3 ani.

În rest, dispozițiile deciziei atacate se mențin.

Decizia este irevocabilă, publicată integral la 15 iulie 2015.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti

Ghenadie Nicolaev

Nadejda Toma